

GÖBEKLİ TEPE

Yeniden Canlandırmak!

Göbekli Tepe’deki F Yapısı ile „Leopar Dikilitaş“lı Yapı’nın Koruma Çalışmaları

2023 yazında, UNESCO Dünya Mirası Listesi’ndeki Göbekli Tepe’nin F Yapısı ile „Leopar Dikilitaş“lı Yapısı’nda (R38), İstanbul Üniversitesi ve DAI İstanbul Şubesi ile ortaklaşa sağlamlaştırma çalışmaları gerçekleştirildi. Bu faaliyetler, Murat ve Özgür Akman ile birlikte üç öğrenci ve iki işçi tarafından yürütülmüştür.

10.000 yıllık geçmişe sahip bu yapılar Akeramik Neolitik Evresi’ne aittir. Dilek ağacının yakınındaki R38 Yapısı, 1997 yılında Klaus Schmidt’in başkanlığında açığa çıkarılmış ve ilk geçici sağlamlaştırma çalışmaları o dönemdeki kazılar sırasında gerçekleştirilmiştir. 25 yılı aşan bir süre sonunda yapıda, yeniden koruma çalışmalarının yapılması gerekli olmuştur. Hem R38 Yapısı’ndaki hem de F Yapısı’ndaki duvarların rüzgarla açılan derzleri, katkı maddesi olarak kenevir ve keçi kılı içeren toprak harcı ile yeniden doldurulmuştur. Yıkılmış olan iki T biçimli dikilitaş da anıt koruma faaliyetleri çerçevesinde yeniden ayağa kaldırılmış; R38 Yapısı’nın doğu ucundaki seki, orijinal parçalarıyla onarılmış; F Yapısı’ndaki T biçimli dikilitaşların parçaları birleştirilmiş ve sekilerin büyük parçalar halinde kırılmış olan kireçtaşı kaplama levhaları yerlerine yerleştirilmiştir. R38’in Neolitik Dönem’e ait kireç zemini, geri dönüşümlü ve çok katmanlı bir koruyucu tabaka (elenmiş toprak, jeotekstil, çakıl ve kireç harcı) ile örtülmüştür.

Bu çalışmalarda yer alan genç Türk meslektaşlara şantiye ortamında koruma teknikleri öğretilerek kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasına yönelik kalıcı beceriler de kazandırılmıştır.

Lee Clare – Moritz Kinzel